

Nieuwe uitvoeringsbesluiten over bosgroepen en subsidiëring van bosbeheerders goedgekeurd!

Robbie Goris,

Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw, Labo voor Bosbouw (UGent)

Samen met de besluiten van de Vlaamse Regering over de bosbeheerplannen en de criteria duurzaam bosbeheer (cfr. Bosrevue 5) werden op 10 september 2003 de besluiten over de bosgroepen en de subsidieregeling voor bosbeheerders gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Afdeling Bos & Groen biedt de inhoud van deze vier besluiten aan als één geheel van steunmaatregelen voor de Vlaamse bosbeheerders. In wat volgt wordt het wat en hoe van de bosgroepen besproken, waarna de nieuwe subsidiemogelijkheden voor bosbeheerders uit de doeken worden gedaan.

(foto © Johan Goris)

Vlaamse bosbeheerder herontdekt zijn bos

Het systeem van bosgroepen werd uitgedacht om het beheer van de vele kleine Vlaamse boseigendommen weer mogelijk te maken. Immers, de verregaande versnippering maakte het voor veel eigenaars onmogelijk om hun bos (op een rendabele manier) te beheren. Met het vrijwillig verenigen van een aantal enthousiaste boseigenaars in de eerste piloot-bosgroepprojecten werd een nieuwe trend ingezet. Achterstallig beheer werd weggewerkt, vele onverkoopbare houtlotjes werden plots wel verkoopbaar en eigenaars

kregen weer zin in hun bos. Hierdoor vergroot het draagvlak voor bosbeheer en wordt actief gewerkt aan een duurzaam en multifunctioneel bosbeheer.

Bosgroepen

Een bosgroep is een samenwerkingsverband tussen verschillende boseigenaars, zowel openbare als privé, waarbij alle partners op gelijke voet staan met elkaar. De aansluiting bij een bosgroep gebeurt op volledig vrijwillige basis. Iedere eigenaar blijft baas in eigen bos en kiest zelf welke ondersteuning hij van de bosgroep wenst: informatie, uitvoeren van achterstallige beheerwerken, aanduiden van dunningen, gezamenlijke houtverkoop, aanvragen van subsidies, opstellen van een gezamenlijk bosbeheerplan, ... (in sommige gevallen tegen een redelijke vergoeding). Op termijn wordt een gebiedsdekkend netwerk van 19 bosgroepen (cfr. p. 9) voorzien, zodat elke Vlaamse bosbeheerder (zowel privé als openbaar) bij een bosgroep kan aansluiten en kan meewerken aan een efficiënter gezamenlijk bosbeheer.

Om de werking van een bosgroep in goede banen te leiden, worden een bosgroeppoördinator en een halftijdse administratieve medewerker aangesteld. De bosgroeppoördinator zorgt ervoor dat alle stappen worden ondernomen opdat de bosgroep erkend kan worden: o.a. oprichten van een vereniging (vzw), opstellen van de statuten overeenkomstig het Bosdecreet, een minimaal aantal leden en deelnemende bosoppervlakte samenbrengen en een werkplan opstellen. Indien aan alle vereisten voldaan wordt en een voorlopige erkenning van 3 jaar doorlopen is, kan de bosgroep voor een periode van 6 jaar erkend worden. Deze erkenning kan om de 6 jaar verlengd worden en heeft tot gevolg dat de bosgroep op verschillende manieren kan gesubsidieerd worden.

Subsidies voor bosgroepen

Een jaarlijkse **basissubsidie** wordt aan erkende bosgroepen verleend voor de algemene werking (vergoedingen voor coördinator en deeltijds technisch-administratief medewer-

Een gevarieerd bos biedt plaats aan talloze planten en dieren

De Netevallei bevat nog enkele echte bospareltjes

ker). Daar bovenop komt een **beheersubsidie**, bestaande uit twee delen. Het eerste deel is afhankelijk van het aantal hectare bos dat beheerd wordt door de leden van de bosgroep (€5 / ha). Het tweede deel wordt berekend op basis van de oppervlakte bos binnen het werkingsgebied die beheerd wordt volgens de criteria duurzaam bosbeheer (€20 / ha voor bouseigdommen tot 1 ha, €10 / ha voor bossen tussen 1 en 5 hectare en €5 / ha voor bossen groter dan 5 hectare). Deze laatste categorie van bouseigenaars zijn dus diegene die beschikken over een goedgekeurd uitgebreid bosbeheerplan.

Daarnaast kunnen erkende bosgroepen jaarlijks subsidie aanvragen voor projecten die niet op economisch rendement gericht zijn. Projecten die hiervoor in aanmerking komen zijn onder andere bestrijding van Amerikaanse vogelkers, natuurbeheerwerken, zuiveringen en onrendabele dunningen, inrichting van recreatieve infrastructuur en opmaken van een toegankelijkheidsreglement. Andere voorstellen kunnen individueel beoordeeld worden, wat van de **projectsubsidie** een potentiële motor voor nieuwe ontwikkelingen in het Vlaamse bosbeheer maakt. Tenslotte kan jaarlijks een **vormingsubsidie** toegekend worden voor vormingsactiviteiten voor leden en werknemers (coördinator, arbeiders) van de erkende bosgroepen.

De erkende **bosgroeperingen** (in uitvoering van het oude besluit van 1991) behouden hun erkenning en subsidiëring tot het einde van de looptijd van hun beheerplan. Er kunnen geen nieuwe bosgroeperingen volgens het oude systeem meer erkend worden. Lid zijn van dergelijke erkende bosgroeperingen is geen beletsel om te kunnen toetreden tot een bosgroep (nieuwe stijl).

Subsidiëring van multifunctioneel bosbeheer

Nieuw aan de subsidieregeling is dat naast privé-bouseigenaars nu ook openbare eigenaars gesubsidieerd kunnen worden en dat de subsidiebedragen verhoogd zijn. Er zijn subsidies voor: bebossing & herbebossing, openstelling, bevorderen van de ecologische bosfunctie en opstellen van een beheerplan dat voldoet aan de criteria duurzaam bosbeheer.

Subsidie voor bebossing en herbebossing

Zowel aan privé-bouseigenaars als aan openbare eigenaars kan een subsidie verleend worden voor bebossing (aanleg van een nieuw bos) of herbebossing (heraanplanting na kapping van een stuk bos). Bebossingen ter compensatie van een goedgekeurde ontbossing komen niet in aanmerking voor deze bebossingsubsidie. De minimum oppervlakte per dossier bedraagt 0,5 hectare. Ook kleinere oppervlakten van minstens 10 are, eventueel van verschillende bosbeheerders, komen in aanmerking voor zover ze minder dan 1 kilometer van elkaar verwijderd liggen en samen minstens 0,5 ha groot zijn.

Subsidie kan worden toegekend voor beplanting, bezaaiing of natuurlijke verjonging met inheemse boomsoorten. Voor een herbebossing van grove den na kapping van inheems loofhout wordt geen subsidie verleend. In tegenstelling tot de vroegere regeling worden geen subsidies meer toegekend voor het aanplanten van cultuurpopulier, aangezien deze soort een exoot is.

Dankzij de bosgroepen nemen steeds meer enthousiaste eigenaars het beheer van hun bos weer op

De beplanting mag niet in tegenspraak zijn met andere wetgevingen, zoals bijvoorbeeld deze inzake de Ruimtelijke Ordening, Milieu, Natuur en Landinrichting. De afdeling Bos & Groen legt voor u de vergunningplichtige subsidieaanvragen voor aan de afdeling Land (voor bebossingen in gele zones op het gewestplan) of aan de afdeling Natuur (voor bebossing in groene zones).

De eigenaar die van de overheid een subsidie voor (her)bebossing ontvangt, verbindt zich er toe om het bos niet te kappen of de functie ervan te wijzigen gedurende een periode van 20 jaar. Hij mag ook geen andere subsidie aanvragen voor de (her)bebossing van hetzelfde terrein.

De subsidiebedragen en de minimale stamtallen per boomsoort zijn vermeld in tabel 1. De volgende acties, die de ecologische waarde van uw bos verhogen, zijn een extra subsidie waard:

- bijmenging of onderetage, voor sommige soorten mits advies IBW: € 500/ha
- gebruik van plantgoed van een aanbevolen herkomst: € 250/ha

De subsidie-aanvraag moet in geval van bezaaiing of beplanting minimum 3 maanden voor de aanvang van de werken ingediend worden bij de provinciale zetel van afdeling Bos & Groen. In geval van natuurlijke verjonging kan de aanvraag pas ingediend worden als er al voldoende zaailingen op het terrein aanwezig zijn (minstens 2500 individuen per hectare, 90% van het grondvlak jonger dan 10 jaar).

De afdeling Bos & Groen voert twee maal een terreincontrole uit, waarna resp. 60 en 40% van de subsidie uitbetaald wordt.

Subsidie voor openstelling

Door een privé-bos op de boswegen open te stellen voor recreatief medegebruik of door een speelzone af te bakenen in het bos, komt de bouseigenaar mee tegemoet aan de steeds toenemende maatschappelijke vraag naar toegankelijk bos. De overheid belooft de privé-bosbeheerders hiervoor met een jaarlijkse subsidie voor openstelling.

In principe moet het bos waarvoor deze subsidie wordt toegekend het hele jaar door opengesteld zijn. Om ecologische redenen kan het bos echter voor een periode van maximaal 5 maanden afgesloten worden voor het publiek. Om jachtredenen kan een privé-bos met behoud van de subsidie afgesloten worden voor een periode van maximaal 30 dagen, behalve op zon- en feestdagen.

In vergelijking met de vorige regeling is het subsidiebedrag voor openstelling verhoogd: € 2 per lopende meter bosweg, met een plafond van € 50 per hectare. Voor het afbakenen van een speelzone kan een subsidie van € 100 per ha verkregen worden, mits gunstig advies van afdeling Bos & Groen. De aanvraag moet ingediend worden voor 1 oktober van het jaar voorafgaand aan het jaar waarvoor de subsidies gevraagd worden.

Subsidie voor het bevorderen van de ecologische bosfunctie

Zowel openbare als privé-bouseigenaars komen in aanmerking voor een jaarlijkse subsidie voor het stimuleren van de ecologische bosfunctie. Om van deze subsidie te kunnen genieten, is een goedgekeurd beheerplan nodig, dat voldoet aan de criteria duurzaam bosbeheer. U kan de subsidie ook vroeger aanvragen, maar dan moet uw uitgebreid bosbeheerplan ten laatste 3 jaar later goedgekeurd worden.

De subsidie kan aangevraagd worden voor bestanden die voldoen aan één van volgende voorwaarden:

- Natuurbeheer op bestendig bosvrije oppervlakten – 125 €/ ha / j
- Beheerdoelstelling bosnatuurdoeltype (zoals omschreven in het natuurrichtplan) – 125 €/ ha / j
- Het grondvlak bestaat voor minstens 90% uit inheemse boomsoorten (*). Dit voor bestanden van ten minste 0,5 ha groot. – 50 €/ ha / j
- Beheer van erkende zaadbestanden – 50 €/ ha / j

(*) In grove dennenbestanden moeten minstens 30 oude dennen (minimum 70 jaar) per hectare staan.

Bijkomende voorwaarden stellen dat geen klonen of niet-inheemse soorten mogen aangeplant worden. De neven- of onderetage moet minstens voor 75 % bestaan uit inheemse soorten. Bovendien is het tot 10 jaar na de toekenning van de subsidie verboden om kaalslagen met een oppervlakte van meer dan 1 hectare uit te voeren. De subsidie-aanvraag moet ingediend worden voor 1 oktober van het jaar voorafgaand aan het jaar waarvoor de subsidie aangevraagd wordt.

Subsidie voor het opstellen van een uitgebreid bosbeheerplan

De inspanning die zowel openbare als privé-boseigenaars leveren voor het opmaken van een uitgebreid bosbeheerplan (= een beheerplan dat voldoet aan de criteria duurzaam bosbeheer, cfr. Bosrevue 5) kan gecompenseerd worden met een subsidie. De minimale oppervlakte bos die in het beheerplan moet worden opgenomen, bedraagt 5 hectare en per bosperceel kan slechts eens om de 20 jaar (= de looptijd van een bosbeheerplan) een subsidie toegekend worden.

Het opstellen van een gezamenlijk beheerplan wordt gestimuleerd door hogere subsidiebedragen. De deelnemende boscijndommen moeten dan wel in eenzelfde boscomplex liggen. De bosgroep kan voor (een aantal van) haar leden de subsidie voor het opstellen van een gezamenlijk bosbeheerplan aanvragen. De bosgroep coördineert dan ook het uitbesteden van de opdracht tot het opstellen van een beheerplan. De bedragen die kunnen worden verleend voor het opstellen van een uitgebreid beheerplan, variëren naargelang het aantal boscijndommen:

- 1 of 2 boscijndommen: € 200 / ha
- 3 tot 10 boscijndommen: € 220 / ha
- > 10 boscijndommen: € 250 / ha

De aanvraag kan ingediend worden tot 3 maanden na de goedkeuring van het uitgebreid beheerplan. Indien de aanvraag ingediend wordt voorafgaand aan de goedkeuring, dient het beheerplan maximaal 3 jaar na de toekenning van de subsidie goedgekeurd te zijn.

Het oude besluit over de beheersplannen vervalt, maar beheersplannen die nog onder die regeling werden goedgekeurd, blijven verder geldig tot het einde van hun looptijd. Aanpassingen van het beheerplan aan de nieuwe regeling zijn natuurlijk mogelijk. Voor de openbare bossen in VEN geldt wel dat een nieuwe beheerplan moet ingediend worden binnen de twee jaar nadat het natuurrichtplan er van kracht is geworden.

Tabel 1: Subsidiebedragen en minimale stamtallen voor verschillende boomsoorten

Boomsoort	Subsidie (€ / ha)	Minimaal stamtal (/ha)
zomereik	3200	2000
wintereik	3200	2000
es	2500	1600
beuk	2500	1600
zoete kers	2000	1600
haagbeuk	2000	2000
linde	2000	2000
zwarte els	2000	2000
berk	2000	2000
olm*	1500	2000
gewone esdoorn	1500	1600
wilg*	1500	2000
ratelpopulier*	1500	1600
grauwe abeel	1500	123
grove den	1500	2500

(*) soorten die een advies van het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer (IBW) vereisen

Voor meer informatie kan u bij de afdeling Bos & Groen de gratis brochure 'Duurzaam bosbeheer, vier nieuwe besluiten bij het Bosdecreet' bestellen. Verder zijn er ook de gedetailleerde brochures 'Beperkt bosbeheerplan, leidraad voor de privé-bosbeheerder' en 'Nieuwe subsidieregeling voor bosbeheerders'. Contacteer hiervoor de afdeling Bos & Groen (tel. 02 553 72 18 of ingrid.debraekeleer@lin.vlaanderen.be). Een handleiding en een modelbestek voor het opstellen van een uitgebreid bosbeheerplan is eveneens te verkrijgen bij de afdeling Bos & Groen (tel. 02 553 72 18 of Peter.Timmermans@lin.vlaanderen.be).

Het Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal organiseert op 16 en 19 februari studiedagen over de vernieuwde boswetgeving. Meer info: tel. 02/657.93.64 of surf naar www.ebg.be